

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/22/2016
Identifikačné číslo spisu:	5108203807
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5108203807.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej, členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v právnej veci žalobcu: Ing. Vladimír Jaroš, so sídlom Lalinok 122, 013 31 Divinka, IČO: 35 407 085, zastúpeného JUDr. Michalom Kováčom, advokátom, so sídlom Sládkovičova 9, 010 01 Žilina, proti žalovaným: 1/ U. E., nar. XX. P. XXXX., bytom Q., 2/ Y. E., nar. XX. U. XXXX, bytom Q., 3/ DROTÁR - kovovýroba, s.r.o., so sídlom areál družstva SVETOM č. 1, 013 62 Veľké Rovné, IČO: 36 437 425, 4/ U. A., nar. XX. P. XXXX, Q., zastúpeným Advokátskou kanceláriou Mestická, Slovíková, s.r.o., so sídlom Hviezdoslavova 6, 010 01 Žilina, IČO: 36 421 910, o vydanie veci, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. novembra 2014, č. k. 45Cbi/10/2011-231, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. novembra 2014, č. k. 45Cbi/10/2011-231 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Uznesením z 27. 11. 2014, sp. zn. 45Cbi/10/2011, vydaným vyššou súdnou úradníčkou, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ trovy prvostupňového konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 2 832,08 eur na účet ich zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Žalobcovi tiež uložil nahradiť žalovanému 3/ trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie vo výške 99,50 eur a trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 143,10 eur na účet zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

2. Rozhodol tak s odôvodnením, že rozsudkom z 10. 05. 2012, č. k. 45Cbi/10/2011-120, súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 1/, 2/ a 4/ zamietol a rozsudkom z 26. 06. 2014, č. k. 45Cbi/10/2011-188, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z 30. 09. 2014, č. k. 4Obo/44/2014-226 zamietol žalobu aj voči žalovanému 3/. Z uvedeného vyplynul plný úspech žalovaných 1/, 2/, 3/ a 4/ v predmetnom konaní, a preto im vznikol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. nárok na náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. V ďalšom podrobne špecifikoval priznanie resp. nepriznanie náhrad a odmeny za jednotlivé úkony právnej pomoci.

3. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie. Namietal, že súd prvej inštancie v napadnutom uznesení len mechanicky vypočítal, resp. preskúmal vyčíslenie trov konania predloženého žalovanými za aplikácie § 142 ods. 1 O. s. p., avšak absolútne sa nezoberal okolnosťami prejednávanej veci, na ktoré vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ a 4/ poukazoval žalobca. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že súd tieto konkrétne okolnosti vôbec nespomína, a to zrejme z dôvodu, aby sa s nimi nemusel vysporiadať. Mal za to, že týmto postupom súdu prvej inštancie mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže bol ukrátený o dvojinštančné posúdenie ním uvádzaných skutočností, ktoré mohli mať za následok iné rozhodnutie súdu o trovách konania. Žalobca poukázal na ust. § 150 ods. 1 O. s. p. a na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/5/2006, pričom uviedol, že nežaloval žalovaných svojvoľne, resp. bez uváženia procesných dôsledkov, avšak ako kupujúcemu veci z konkurzu mu neostávalo pri postoji žalovaných iné, než sa domáhať svojich práv na súde voči tým, ktorí mu do jeho vlastníctva neoprávnene zasahovali. Až v priebehu konania, konkrétne až dňa 19.04.2012 bolo možné na základe odporcami predložených dokladov bezpečne ustáliť, kto sa považuje za výlučného vlastníka predmetu sporu (žalovaný 3/), pričom k predloženiu týchto dokladov (dlhodobý účtovný prehľad majetku žalovaného 3/) nebránila žalovaným už od počiatku konania žiadna prekážka. Súd oboch inšancií za situácie, keď bolo v konaní nepochybne preukázané, že žalobca ako úspešný účastník ponukového konania vyhláseného správcou úpadcu SVETOM, výrobné družstvo „v likvidácii“, na základe právoplatného opatrenia konkurzného súdu a úhrady celej kúpnej ceny uzatvoril s SKP úpadcu riadnu kúpnu zmluvu, na základe ktorej nadobudol vlastníctvo k predmetu zmluvy, vrátane spornej vŕtačky VO 50 1600, poskytl právnu ochranu žalovanému 3/, resp. žalovaným 1/ a 4/ s poukazom na ich dobromyseľnosť pri nadobúdaní vlastníckeho práva k predmetu sporu. Pre posudzovanie dôvodnosti návrhu na vydanie veci bola podľa žalobcu rozhodujúca aj tá skutočnosť, že žalobca nadobudol predmet sporu od správcu úpadcu z jeho konkurznej podstaty za situácie, kedy už nastala nevyvrátiteľná domnienka v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a špecifiká prejednávanej veci by bolo neprimerane tvrdé, v rozpore s dobrými mravmi a ust. § 1 O. s. p., zaviazat znášaním trov konania žalobcu. Žalobca uviedol, že prišiel nielen o hnutelnú vec riadne nadobudnutú v súlade so zákonom a tiež o kúpnu cenu za predmet sporu, ale musel vynaložiť aj svoje trovy konania za účelom domáhania sa svojich práv, pričom má byť zaviazaný aj na náhradu trov konania žalovaných vo výške, ktorá presahuje predmet sporu. Žiadal, aby odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní prihliadol na konkrétne okolnosti prípadu a napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalovaným neprizná nárok na náhradu trov konania, alternatívne napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

5. Sudkyňa súdu prvej inštancie v predkladacej správe (č. l. 272 spisu) v zmysle § 374 ods. 4 O. s. p. uviedla, že odvolaniu žalobcu nemieni vyhovieť.

6. Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 470 ods. 4 C. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu (§ 379 a § 380 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

7. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ktorý nadobudol účinnosť 01. 07. 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vzhľadom k tomu, že odvolanie bolo podané pred 01. 07. 2016, (t. j. za účinnosti O. s. p.) odvolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. a odvolanie žalobcu posudzoval v zmysle ustanovení O. s. p.

8. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie o náhrade trov konania.

9. Odvolateľ v podanom odvolaní v podstate namietal, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o

náhrade trov konania nezaoberal aplikáciou ust. § 150 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s okolnosťami prejednávanej veci.

10. Podľa § 150 ods. 1 prvá veta O. s. p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

11. Podľa § 257 C. s. p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. (teraz § 257 C. s. p. - pozn. odvolacieho súdu) pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane sporových strán. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery strán sporu, a tiež na okolnosti, ktoré ich viedli k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (s možnosťou zhodnotiť konkrétne správanie sa účastníkov pred podaním žaloby na súd, resp. v priebehu konania). Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči stranám sporu a aby neodporovalo dobrým mravom.

13. Ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

14. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci. Len výnimočne nemusí súd úspešnému (resp. úspešnejšiemu) účastníkovi priznať náhradu trov konania. Od 01. 07. 2016 tak môže urobiť podľa ustanovenia § 257 C. s. p., podľa ktorého ak existovali dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd náhradu trov konania sčasti priznať. Zo slovného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že išlo o ustanovenie výnimočné, ktoré malo súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci.

15. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva k hnutelnej veci, ktoré nadobudol na základe opatrenia konkurzného súdu z 09. 08. 2007, č. k. 24K/27/93-Že a kúpnej zmluvy z 27. 08. 2007 medzi žalobcom a správcom konkurznej podstaty úpadcu SVETOM VD po predchádzajúcej úhrade celej kúpnej ceny. V konaní však boli úspešní žalovaní, nakoľko bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Vzhľadom na tieto okolnosti bol odôvodnený postup súdu pri rozhodovaní o trovách podľa § 142 ods. 1 O. s. p., avšak súd prvej inštancie v tejto súvislosti vôbec neprihliadol na znenie § 150 ods. 1 O. s. p., ktoré zakotvovalo tzv. moderačné právo súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania a ktoré umožňovalo súdu v odôvodnených prípadoch úspešnej strane sporu náhradu trov celkom alebo sčasti nepriznať. Neurobil tak ani po tom, čo sa žalobca, s poukazom na okolnosti daného sporu, tohto postupu dovoľával na pojednávaní konanom 5. júna 2014. V odôvodnení napadnutého uznesenia preto úplne absentuje úvaha súdu o dôvodnosti, resp. nedôvodnosti aplikácie ust. 150 ods. 1 O. s. p.

16. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu ale

nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 09. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 02. 1998).

17. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Výslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

18. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že odôvodnenie uznesenia musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

19. Zákomom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy uznesenia (§ 169 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. a § 157 ods. 2 O. s. p., teraz § 236 v spojení s § 234 ods. 2 C. s. p. a § 220 ods. 2 C. s. p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných uznesení, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu vecí, ako aj v právnom posúdení vecí. Inak povedané, účelom odôvodnenia uznesenia predovšetkým je preukázať správnosť uznesenia a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu., t. j. musí byť preskúmateľné. Tieto požiadavky napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie nespĺňa.

20. So zreteľom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné a zmätočné, čo malo za následok porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

21. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní potom ako rozhodne dovolací súd o dovolaní žalobcu bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania. Toto rozhodnutie súd odôvodní v súlade s § 236 v spojení s § 234 ods. 2 C. s. p. a § 220 ods. 2 C. s. p., tak, aby v prípade podaného odvolania bolo rozhodnutie preskúmateľné odvolacím súdom. Prihliadne najmä na predmet konania vo veci samej a vysporiada sa najmä s možnosťou aplikácie ust. § 257 C. s. p.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie nie je prípustné.